

Metodická pomůcka

k procesní novele zákona o místních poplatcích

1. Úvod

Metodická pomůcka je určena pro správce místních poplatků. Poskytuje výklad k novele zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, která byla provedena zákonem č. 252/2023 Sb., kterým se mění zákon o místních poplatcích, a který nabyde účinnosti dne 1. 1. 2024 (dále jen „zákon o místních poplatcích“).

Cílem metodické pomůcky je přehlednou a srozumitelnou formou objasnit nejen jednotlivá novelizovaná ustanovení zákona o místních poplatcích, ale i jejich vazbu na zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“).

2. Stanovení poplatku (§ 11 ZMP)

Stanovením poplatku se rozumí vyměření nebo doměření poplatku.

2.1 Vyměření poplatku

Správce poplatku poplatek vyměří:

A) předepsáním do evidence poplatků,

nebo

B) rozhodnutím.

A/ Vyměření poplatku předepsáním do evidence poplatků

Správce poplatku vyměří poplatek předepsáním do evidence poplatků bez vydání rozhodnutí, jestliže jsou současně splněny následující podmínky:

- poplatkový subjekt splnil ohlašovací povinnost, pokud nebyla ohlašovací povinnost vyloučena v obecně závazné vyhlášce podle § 14 odst. 3 písm. c) nebo § 14a odst. 5 zákona o místních poplatcích,
- správce poplatku nemá pochybnosti o výši poplatku,
- poplatek byl zcela zaplacen nebo odveden ve lhůtě splatnosti, nebo opožděně do doby vydání rozhodnutí o vyměření poplatku.

Poplatek je vyměřen předepsáním do evidence poplatků

- ke dni splatnosti poplatku, který je stanoven obecně závaznou vyhláškou, nebo
- ke dni opožděného zaplacení nebo odvedení poplatku, pokud nebylo vydáno rozhodnutí o vyměření poplatku.

Poplatek nelze vyměřit po uplynutí lhůty pro stanovení poplatku podle § 148 daňového řádu. Její základní délka činí 3 roky, maximální délka je 10 let od jejího počátku. Lhůta pro stanovení poplatku počne běžet buď dnem, v němž se stal poplatek splatným, nebo prvním dnem následujícího kalendářního roku po uplynutí poplatkového období u poplatků, jejichž poplatkovým obdobím je kalendářní rok.

Evidence na osobním poplatkovém účtu

Osobní poplatkový účet (dále též „OPÚ“) je veden pro každý poplatkový subjekt a každý druh místního poplatku zvlášť. Například vznikne-li poplatkovému subjektu u téhož správce poplatku poplatková povinnost na místním poplatku za užívání veřejného prostranství a na místním poplatku za komunální odpad, zavede správce poplatku tomuto poplatkovému subjektu dva OPÚ.

Evidence poplatků zachycuje informace související s každou jednotlivou poplatkovou povinností. Předmětem evidence je vznik poplatku, jeho stanovení (tj. vyměření či doměření), splnění (tj. zaplacení) či jiný zánik poplatku (např. uplynutí prekluzivní lhůty pro stanovení poplatku), a z toho vyplývající přeplatky, nedoplatky a převody.

Osobní poplatkový účet se dělí na stranu debetní, na které jsou mj. evidovány předpisy poplatku, a na stranu kreditní, na které jsou mj. evidovány platby poplatku.

Vyměření poplatku předepsáním do evidence poplatků (dále též „vyměření poplatku předepsáním“) se provede zaznamenáním na OPÚ poplatkového subjektu. Rozhodným dnem, ke kterému je místní poplatek pro účely vyměření posuzován, je den splatnosti poplatku, uvedený v obecně závazné vyhlášce. Správce poplatku ke dni splatnosti poplatku na debetní straně OPÚ zaeviduje vznik poplatku. V případě, že

- je ke dni splatnosti poplatku na kreditní straně OPÚ evidována platba poplatku v požadované výši, je na debetní straně OPÚ zaevidován předpis poplatku ke dni splatnosti poplatku dle obecně závazné vyhlášky (tj. den předpisu poplatku je stejný jako den vzniku poplatku) a dojde k vyměření poplatku předepsáním ke dni splatnosti poplatku.
- je poplatek uhrazen s prodlením, je na debetní straně OPÚ zaevidován předpis poplatku ke dni úplného zaplacení poplatku a k vyměření poplatku předepsáním

dojde ke dni opožděného zaplacení. Den vzniku poplatku je v takovém případě významný pro účely možného uložení zvýšení poplatku.

Pro vyměření předepsáním do evidence poplatků není rozhodující den, kdy správce poplatku přistoupí ke zpracování záznamů v OPÚ. Pokud předpisy nebo platby zaznamenává později, učiní tak se zpětnou účinností. Jestliže zaznamená vznik poplatku dříve, učiní tak ke dni splatnosti podle obecně závazné vyhlášky.

Příklady:

1. Splatnost poplatku podle obecně závazné vyhlášky nastane dnem 31. 3. 2024, poplatek je zaplacen v celé výši dne 20. 2. 2024. Správce poplatku přistoupí k provedení záznamů do OPÚ v květnu 2024. Na debetní stranu OPÚ zaznamená předpis poplatku s datem 31. 3. 2024, přičemž datum předpisu poplatku je shodné se dnem vzniku poplatku. Na kreditní straně uvede den 20. 2. 2024. K vyměření poplatku dojde k 31. 3. 2024 (nikoliv až v květnu 2024, kdy je proveden záznam na OPÚ).
2. Splatnost poplatku podle obecně závazné vyhlášky nastane dnem 31. 3. 2024, poplatek je zaplacen v celé výši dne 20. 4. 2024. Správce poplatku přistoupí k provedení záznamů do OPÚ v květnu 2024. Na debetní stranu OPÚ zaznamená vznik poplatku ke dni 31. 3. 2024 a předpis poplatku ke dni 20. 4. 2024. Na kreditní straně uvede den 20. 4. 2024. K vyměření poplatku dojde ke dni 20. 4. 2024 (nikoliv až v květnu 2024, kdy je proveden záznam na OPÚ). Jelikož poplatek byl zaplacen s prodloužením, když den vzniku poplatku je 31. 3. 2024, správce poplatku může rozhodnout o uložení zvýšení poplatku za prodloužení s placením poplatku.
3. Splatnost poplatku podle obecně závazné vyhlášky nastane dnem 31. 3. 2024, poplatek je zaplacen v celé výši dne 20. 2. 2024. Správce poplatku přistoupí k provedení záznamu v lednu 2024. Záznam může být proveden pouze o vzniku poplatku (na debetní straně OPÚ) a to s datem 31. 3. 2024. Po provedení platby může správce poplatku s předstihem zaznamenat předpis poplatku, ovšem opět s datem 31. 3. 2024.

B/ Vyměření poplatku rozhodnutím

Poplatek správce poplatku vyměří z moci úřední rozhodnutím podle § 139 odst. 1 a § 147 daňového řádu

- pokud nejsou splněny podmínky pro vyměření poplatku předepsáním do evidence poplatků,
- obec zavedla poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci, u něhož zvolila hmotnostní nebo objemový dílčí základ poplatku [§ 10k odst. 1 písm. a) a b) zákona o místních poplatcích],
- proti poplatkovému subjektu je vedeno insolvenční řízení a u poplatků, jejichž poplatkovým obdobím je kalendářní rok, došlo k „rozdělení“ poplatkového období.

Správce poplatku vyměří poplatek platebním výměrem nebo hromadným předpisným seznamem. Hromadný předpisný seznam správce poplatku využije v případě, že je poplatek vyměřován velkému počtu poplatkových subjektů.

Poplatek nelze vyměřit po uplynutí lhůty pro stanovení poplatku podle § 148 daňového řádu, jejíž základní délka činí 3 roky, maximální délka je 10 let od jejího počátku.

2.2 Doměření poplatku

Doměřit poplatek lze jak ve prospěch, tak v neprospěch poplatkového subjektu.

Poplatek správce poplatku doměří z moci úřední rozhodnutím podle § 143 odst. 1 a § 147 daňového řádu, jsou-li současně splněny následující podmínky:

- poplatek byl vyměřen rozhodnutím,
- poplatek byl vyměřen v nesprávné výši.

Poplatek lze doměřit i opakovaně, a to v následujících případech:

- správce poplatku zjistí nové skutečnosti nebo důkazy, které nemohly být bez jeho zavinění uplatněny v předcházejícím řízení a které zakládají pochybnosti o správnosti, průkaznosti nebo úplnosti dosud stanoveného poplatku, a to pouze v rozsahu, který odpovídá nově zjištěným skutečnostem nebo důkazům (např. nesprávné údaje v evidenční knize podle § 3g zákona o místních poplatcích),
- poplatkový subjekt učiní úkon, kterým mění své dosavadní ohlášení, pokud nové skutečnosti vyplývající ze změny ohlášení nemohly být bez jeho zavinění uplatněny v předcházejícím řízení, a to pouze v rozsahu, který odpovídá změně ohlášení.

Správce poplatku doměří poplatek dodatečným platebním výměrem¹. Použití hromadného předpisného seznamu je vyloučeno, neboť podle § 11 odst. 4 zákona o místních poplatcích lze hromadný předpisný seznam použít jen pro vyměření poplatku.

Poplatek nelze doměřit po uplynutí lhůty pro stanovení poplatku podle § 148 daňového řádu, jejíž základní délka činí 3 roky, maximální délka je 10 let od jejího počátku.

2.3 Kontrolní činnost správce poplatku

V řízení o stanovení poplatku je správce poplatku oprávněn využít vyhledávací činnost nebo kontrolní postupy podle daňového řádu, kterými jsou postup k odstranění pochybností nebo daňová (poplatková) kontrola.

¹ Vzor 1 – dodatečný platební výměr.

2.3.1 Postup k odstranění pochybností (§ 89 a § 90 daňového řádu)

Pokud má správce poplatku konkrétní pochybnosti o správnosti, průkaznosti nebo úplnosti podaného ohlášení, oznámení o změně údajů uvedených v ohlášení nebo jiné písemnosti předložené poplatkovým subjektem nebo o pravdivosti údajů v nich uvedených, vyzve poplatkový subjekt k odstranění pochybností². Ve výzvě poplatkovému subjektu stanoví lhůtu k odstranění pochybností, která nesmí být kratší než 15 dnů a poučí ho o následcích spojených s neodstraněním pochybností.

O průběhu postupu k odstranění pochybností sepíše správce poplatku podle povahy svého úkonu protokol nebo úřední záznam.

Nedojde-li k odstranění pochybností a výše poplatku nebyla prokázána dostatečně věrohodně, sdělí správce poplatku poplatkovému subjektu tuto skutečnost. Poplatkový subjekt je oprávněn do 15 dnů ode dne, kdy byl s dosavadním výsledkem postupu k odstranění pochybností seznámen, podat návrh na pokračování v dokazování spolu s návrhem na předložení nových důkazních prostředků. Nedojde-li k odstranění pochybností ani na základě dalšího dokazování, stanoví správce poplatku poplatkovou povinnost podle pomůcek, nebo zahájí poplatkovou kontrolu.

2.3.2 Poplatková kontrola (§ 85 až § 88a daňového řádu)

Poplatková kontrola je zahájena formalizovaným způsobem, a to doručením oznámení o zahájení poplatkové kontroly. Jedná se o zjednodušený typ rozhodnutí, ve kterém je vymezen předmět (konkrétní poplatek) a rozsah (poplatkové období) poplatkové kontroly. Rozhodnutí neobsahuje odůvodnění a nelze proti němu uplatnit opravné prostředky. Kontrolní činnost správce poplatku zahájí buď současně s doručením oznámení o zahájení poplatkové kontroly, nebo bez zbytečného odkladu.

V rámci kontrolní činnosti jsou předkládány důkazní prostředky poplatkovým subjektem a probíhá i vyhledávací činnost správcem poplatku. Správce poplatku vyhodnotí předložené důkazní prostředky a zjištěné skutečnosti zahrne do výsledků kontrolního zjištění, z nichž vychází při zpracování zprávy o poplatkové kontrole.

Poplatková kontrola je ukončena formalizovaným způsobem, a to doručením oznámení o ukončení poplatkové kontroly, k němuž je přiložena zpráva o poplatkové kontrole, podepsaná úřední osobou.

Pokud byla poplatková kontrola ukončena se zjištěním, že poplatek bude doměřen/vyměřen, vydá správce poplatku dodatečný platební výměr/platební výměr.

3. Vyměření poplatku rozhodnutím na žádost (§ 11a ZMP)

² Vzor 2 – výzva k odstranění pochybností.

Poplatkový subjekt je oprávněn požádat správce poplatku o vyměření poplatku rozhodnutím. Tímto rozhodnutím bude zpravidla platební výměr³, neboť hromadný předpisný seznam slouží pro vyměření poplatku velkému počtu poplatkových subjektů.

Předpokladem pro vyměření poplatku rozhodnutím na základě žádosti jsou následující skutečnosti:

- poplatkový subjekt podá žádost o vyměření poplatku rozhodnutím ve lhůtě pro stanovení poplatku podle § 148 daňového řádu a
- poplatek nebyl vyměřen rozhodnutím podle § 11 odst. 2 nebo § 11a odst. 4 zákona o místních poplatcích.

Doměření poplatku na žádost poplatkového subjektu zákon o místních poplatcích neumožňuje.

Rozhodnutí o vyměření poplatku může správce poplatku vydat až po uplynutí poplatkového období. U poplatku ze psů a poplatků za komunální odpad je poplatkovým obdobím kalendářní rok, a to i v případě, kdy v souvislosti s insolvenčním řízením dochází k rozdělení poplatkového období (blíže viz bod 6 metodické pomůcky). V ostatních případech je možné toto rozhodnutí vydat po uplynutí doby trvání zpoplatňované skutečnosti. Rozhodnutí musí obsahovat odůvodnění, ve kterém se správce poplatku mj. vypořádá se všemi důvody uvedenými poplatkovým subjektem v žádosti o vyměření poplatku.

Skutečnost, že byl poplatek již vyměřen předepsáním do evidence poplatků, vyměření poplatku na základě žádosti nebrání, neboť na takové vyměření se v tomto případě hledí, jako by nebylo učiněno.

Pokud podal poplatkový subjekt žádost o vyměření poplatku v posledních 12 měsících před uplynutím dosavadní lhůty pro stanovení poplatku, lhůta pro stanovení poplatku se prodlužuje o 1 rok.

Správce poplatku řízení o žádosti o vyměření poplatku zastaví, jestliže

- byla podána po uplynutí lhůty pro stanovení poplatku (rozhodnutím podle § 106 odst. 1 písm. e) daňového řádu)⁴,
- poplatek byl rozhodnutím správce poplatku již dříve vyměřen (rozhodnutím podle § 106 odst. 1 písm. b) daňového řádu)⁵.

Poplatek na základě žádosti nelze vyměřit po uplynutí lhůty pro stanovení poplatku podle § 148 daňového řádu, jejíž základní délka činí 3 roky, maximální délka je 10 let od jejího počátku.

4. Společná ustanovení pro stanovení poplatku (§ 11b ZMP)

³ Vzor 3 – platební výměr - vyměření poplatku na žádost

⁴ Vzor 4 – rozhodnutí o zastavení řízení – uplynutí lhůty.

⁵ Vzor 5 – rozhodnutí o zastavení řízení – předchozí vyměření rozhodnutím.

4.1 Vymezení pojmu poplatkový subjekt

Zákon o místních poplatcích vymezuje dva poplatkové subjekty, kterými jsou poplatník nebo plátce poplatku.

Poplatníkem je fyzická nebo právnická osoba, která je přímo podrobena poplatku a je povinna jej správci poplatku uhradit.

Plátcem poplatku je fyzická nebo právnická osoba, která je povinna poplatek vybrat od poplatníků a odvést ho správci poplatku. V soustavě místních poplatků je osoba plátce poplatku u poplatku z pobytu a poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci.

4.2 Splatnost poplatku stanoveného rozhodnutím

V případě, že správce poplatku stanoví poplatek rozhodnutím (tj. platebním výměrem, hromadným předpisným seznamem nebo dodatečným platebním výměrem), musí v rozhodnutí stanovit náhradní lhůtu splatnosti, neboť lhůta splatnosti poplatku stanovená v obecně závazné vyhlášce již uplynula.

Náhradní lhůta splatnosti je pro všechny místní poplatky jednotná a činí 30 dní ode dne oznámení rozhodnutí o stanovení poplatku (tj. ode dne doručení rozhodnutí, nebo ode dne jiného prokazatelného způsobu seznámení příjemce s obsahem rozhodnutí). Za náhradní lhůtu splatnosti nelze považovat lhůtu, stanovenou v rozhodnutí, kterým správce poplatku vyměřuje poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci na hmotnostním či objemovém základu. V těchto případech se jedná o „první“ lhůtu splatnosti, neboť v obecně závazné vyhlášce lhůta splatnosti uvedena není, a to z důvodu, že poplatkový subjekt nedisponuje informacemi o základu poplatku a není schopen sám vypočítat výši poplatkové povinnosti.

Pokud byl poplatek vyměřen rozhodnutím na základě žádosti poplatkového subjektu, a to přede dnem splatnosti poplatku, uvedené v obecně závazné vyhlášce, správce poplatku stanoví lhůtu splatnosti v souladu s obecně závaznou vyhláškou.

4.3 Běh lhůty pro stanovení poplatku, jehož poplatkovým obdobím je kalendářní rok

Poplatky, jejichž poplatkovým obdobím je kalendářní rok, jsou poplatky za komunální odpad a poplatek ze psů. U těchto poplatků začne lhůta pro stanovení poplatku běžet prvním dnem bezprostředně následujícím po skončení poplatkového období, tj. 1. lednem následujícího kalendářního roku.

5. Zvýšení poplatku (§ 11c ZMP)

Zvýšení poplatku je sankcí, kterou může správce poplatku uložit za pozdní úhradu poplatku nebo jeho části. Jedná se o právo správce poplatku, nikoliv o jeho povinnost.

V případě, že správce poplatku rozhodne o zvýšení poplatku, je povinen zvýšení poplatku řádně odůvodnit a uvést veškeré skutečnosti, na základě kterých dospěl ke konkrétní částce zvýšení. Při zvýšení poplatku je správce poplatku povinen respektovat základní zásadu správy daní stanovenou v § 8 odst. 2 daňového řádu, tj. při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů postupovat tak, aby mezi poplatkovými subjekty nevznikaly nedůvodné rozdíly.

Zvýšení poplatku může správce poplatku stanovit až do výše dvojnásobku rozdílu mezi částkou poplatku, která má být zaplacená nebo odvedena, a částkou zaplacenou nebo odvedenou do původního dne splatnosti poplatku. Zvýšení poplatku je příslušenstvím poplatku, které sleduje jeho osud. Pokud dojde v poplatkovém, případně soudním, řízení ke změně nebo zrušení poplatkové povinnosti, změní se nebo zanikne i zvýšení poplatku.

Příklady zvýšení poplatku:

1) Poplatek 1 000 Kč, úhrada 0 Kč => max. možné zvýšení poplatku (příslušenství poplatku) 2 000 Kč => poplatek + max. možné zvýšení poplatku 3 000 Kč

2) Poplatek 1 000 Kč, úhrada 500 Kč (v termínu splatnosti) => max. možné zvýšení poplatku (příslušenství poplatku) 1 000 Kč => poplatek + max. možné zvýšení poplatku 2 000 Kč.

3) Poplatek 1 000 Kč, úhrada 500 Kč (po termínu splatnosti) => max. možné zvýšení poplatku (příslušenství poplatku) 2 000 Kč => poplatek + max. možné zvýšení poplatku 3 000 Kč.

Pokud byl poplatek zaplacen nebo odveden opožděně, avšak před vydáním rozhodnutí o vyměření poplatku, správce poplatku rozhodnutím vyměří pouze zvýšení poplatku, a to ve lhůtě do 1 roku ode dne opožděného zaplacení nebo odvedení tohoto poplatku. Zvýšení poplatku však nelze stanovit, pokud již uplynula lhůta pro stanovení poplatku podle § 148 daňového řádu.

Dojde-li k doměření poplatku, správce poplatku může původně stanovené zvýšení v návaznosti na provedenou změnu stanovit v nové výši. Nová výše zvýšení poplatku musí být vždy odůvodněna.

Zvýšení poplatku stanoví správce poplatku platebním výměrem nebo hromadným předpisným seznamem. Využití dodatečného platebního výměru, kterým se samostatně stanoví zvýšení poplatku, zákon o místních poplatcích nepřipouští. Zvýšení poplatku je splatné ve lhůtě do 30 dnů ode dne oznámení rozhodnutí o zvýšení poplatku.

5.1 Vyloučení uplatnění některých sankcí

Aplikace penále a úroků podle daňového řádu je při správě poplatků vyloučena. Pořádkovou pokutu podle § 247 daňového řádu, pokutu za nesplnění povinnosti

nepenížitě povahy podle § 247a daňového řádu a pokutu za porušení povinnosti mlčenlivosti podle § 246 daňového řádu při správě poplatků uložit lze.

6. Vztah k insolvenčnímu řízení (§ 11d ZMP)

Do zákona o místních poplatcích byla nově vložena speciální právní úprava, která upravuje postup správce poplatku v případech, kdy je proti poplatkovému subjektu vedeno insolvenční řízení a v tomto řízení byl zjištěn úpadek poplatkového subjektu, nebo byla insolvenčnímu soudu předložena konečná zpráva.

Právní úprava se týká výlučně poplatků, jejichž poplatkovým obdobím je kalendářní rok, na tzv. jednorázové poplatky nedopadá. Cílem je jednoznačné rozlišení pohledávky podle jejího vzniku. Vznik pohledávky je rozhodující pro určení způsobu jejího uplatnění v insolvenčním řízení

- pohledávku z poplatkové povinnosti, která vznikla do účinnosti rozhodnutí o úpadku, resp. do konce kalendářního měsíce, ve kterém nabylo účinnosti rozhodnutí o úpadku, je třeba v insolvenčním řízení přihlásit přihláškou pohledávky;
- pohledávku z poplatkové povinnosti, která vznikla od počátku kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž nabylo účinnosti rozhodnutí o úpadku, je třeba uplatnit jako pohledávku za majetkovou podstatou (v průběhu insolvenčního řízení).

Uvedené ustanovení lze využít pouze

- u místního poplatku ze psů a poplatků za komunální odpad,
- pro poplatková období kalendářního roku, ve kterém nastaly účinky rozhodnutí o úpadku, nebo ve kterém byla insolvenčnímu soudu předložena konečná zpráva,
- pokud nejsou splněny podmínky pro vyměření poplatku předepsáním do evidence poplatků.

6.1 Nesplnění podmínek pro vyměření poplatku předepsáním do evidence poplatků

Podmínky pro vyměření poplatku předepsáním do evidence poplatků nejsou splněny, jestliže za kalendářní rok, ve kterém byl zjištěn úpadek, nebo byla předložena konečná zpráva soudu

- poplatkový subjekt nezaplatil nebo neodvedl poplatek v celé výši nejpozději do dne účinnosti rozhodnutí o úpadku nebo do dne předložení konečné zprávy soudu
- poplatek nebyl splatný do dne účinnosti rozhodnutí o úpadku nebo do dne předložení konečné zprávy soudu
- poplatkový subjekt nesplnil ohlašovací povinnost, pokud mu tato povinnost v daném poplatkovém období vznikla.

V takovém případě dojde k rozdělení ročního poplatkového období na dvě samostatná poplatková období:

1. V kalendářním roce, v němž nastaly účinky rozhodnutí o úpadku, začne „první“ poplatkové období běžet od 1. 1. kalendářního roku a skončí posledním dnem kalendářního měsíce, v němž nastaly účinky rozhodnutí o úpadku. „Druhé“ poplatkové období začne běžet od prvního dne následujícího měsíce po účinnosti úpadku a skončí 31. 12. kalendářního roku.
Například účinky úpadku nastanou 14. 4. 2024, první poplatkové období je od 1. 1. do 30. 4. 2024, druhé od 1. 5. do 31. 12. 2024.
2. V kalendářním roce, v němž byla soudu předložena konečná zpráva, začne „první“ poplatkové období běžet od 1. 1. kalendářního roku a skončí posledním dnem kalendářního měsíce, který předchází měsíci, ve kterém byla předložena konečná zpráva. „Druhé“ poplatkové období začne běžet prvním dnem měsíce, ve kterém byla soudu předložena konečná zpráva a skončí 31. 12. kalendářního roku.
Například konečná zpráva byla soudu předložena 14. 4. 2024, první poplatkové období je od 1. 1. do 31. 3. 2024, druhé od 1. 4. do 31. 12. 2024.

6.2 Vyměření poplatku v „rozděleném“ poplatkovém období

Jestliže dojde k rozdělení původního poplatkového období a vzniknou dvě samostatná poplatková období, je správce poplatku povinen vždy vyměřit poplatek za „první“ poplatkové období rozhodnutím. Tímto rozhodnutím bude zpravidla platební výměr. Byť zákon výslovně nevylučuje použití hromadného předpisného seznamu, nelze předpokládat jeho využití v praxi. Hromadný předpisný seznam slouží k vyměření poplatku velkému počtu poplatkových subjektů, v insolvenčním řízení je však též z hlediska praktického využití (například k doložení existence pohledávky) žádoucí vyměřit poplatkovou povinnost jednotlivému poplatkovému subjektu, k čemuž je určen platební výměr.

Poplatek za „druhé“ poplatkové období bude rozhodnutím vyměřen pouze v případě, když nebudou splněny podmínky pro vyměření poplatku předepsáním do evidence poplatků.

Při vyměření ostatních poplatkových období v průběhu insolvenčního řízení, ve kterých nenastaly účinky rozhodnutí o úpadku, ani nedošlo k předložení konečné zprávy soudu, se právní úprava obsažená v § 11d zákona o místních poplatcích nepoužije.

6.3 Lhůta pro vyměření poplatku v „rozděleném“ poplatkovém období

Lhůta pro vyměření poplatku se řídí § 148 daňového řádu. Její základní délka činí 3 roky, maximální délka je 10 let od jejího počátku. Pro určení počátku běhu lhůty pro stanovení poplatku bylo v § 11b odst. 4 zákona o místních poplatcích zakotveno speciální pravidlo, podle kterého lhůta pro stanovení poplatku, jehož poplatkovým

obdobím je kalendářní rok, počne běžet prvním dnem bezprostředně následujícím po skončení poplatkového období.

Jelikož rozdělením původně ročního poplatkového období neztratil poplatek charakter poplatku za kalendářní rok, bude se při jeho vyměření a počítání lhůt postupovat podle výše uvedených ustanovení. To znamená, že poplatek za „první“ poplatkové období může správce poplatku vyměřit bezprostředně poté, kdy skončilo toto poplatkové období. Například jestliže byl zjištěn úpadek dne 14. 4. 2024, poplatkové období skončí 30. 4. 2024 a rozhodnutí o vyměření poplatku může být vydáno již 1. 5. 2024.

Včasné vydání rozhodnutí o vyměření poplatku za „první“ poplatkové období je nezbytným předpokladem pro doložení přihlašované pohledávky na poplatku do insolvenčního řízení k uspokojení z výtěžku majetkové podstaty. Pokud by správce poplatku pohledávku ve lhůtě pro přihlášení pohledávek sice přihlásil, ale rozhodnutí o vyměření poplatku by nevydal, nedoložil by existenci (vznik) přihlašovaného nároku. Jestliže by existenci pohledávky nedoložil ani do dne jejího přezkoumání (tj. rozhodnutí by nevydal a insolvenčnímu soudu by ho nezaslal ani do dne přezkoumání pohledávky), bylo by to důvodem pro popření přihlášené pohledávky.

Obdobný postup se uplatní i v případě předložení konečné zprávy soudu, kdy je potřeba vydat rozhodnutí o vyměření poplatku za „první“ poplatkové období, aby správce poplatku mohl poplatek uplatnit v insolvenčním řízení z titulu pohledávky za majetkovou podstatou.

7. Přechod poplatkové povinnosti (§ 12 ZMP)

Pro poplatkové povinnosti poplatníka, který je ke dni splatnosti poplatku nezletilý nebo je omezen ve svéprávnosti, obecně platí, že v případě vzniku nedoplatku přechází jeho poplatková povinnost na zákonného zástupce nebo opatrovníka. V praxi to znamená, že jestliže nedojde k zaplacení poplatku ve lhůtě stanovené v obecně závazné vyhlášce, stanoví správce poplatku poplatek přímo zákonnému zástupci nebo opatrovníkovi, aniž by jej předtím stanovil nezletilému poplatníkovi nebo poplatníkovi omezenému ve svéprávnosti. Tento postup však není možné využít u poplatku za komunální odpad s objemovým či hmotnostním základem, neboť u tohoto poplatku nelze vypočítat jeho výši z údajů uvedených v obecně závazné vyhlášce, ale poplatníkovi je známa až z rozhodnutí o stanovení poplatku. V tomto případě je proto nezbytné nejprve stanovit poplatek nezletilému poplatníkovi, nebo poplatníkovi omezenému ve svéprávnosti, a poskytnout mu lhůtu pro zaplacení. Teprve není-li poplatek zaplacen ve lhůtě splatnosti uvedené v rozhodnutí o stanovení poplatku, vznikne nedoplatek, který přechází na zákonného zástupce nebo opatrovníka poplatníka a je této osobě rozhodnutím stanoven.

Pro uvedený případ byla do odstavce 2 doplněna výslovná právní úprava, podle které v případě, kdy došlo k pravomocnému stanovení poplatku nezletilé osobě nebo osobě omezené ve svéprávnosti, může být poplatek stanoven zákonnému zástupci nebo opatrovníkovi poplatníka. Je-li zákonných zástupců nebo opatrovníků více, jsou povinni plnit poplatkovou povinnost společně a nerozdílně. To znamená, že správce poplatku může stanovit poplatek (nikoliv jeho část) kterémukoliv ze zástupců, nebo všem zástupcům.

Pokud je nezletilá osoba nebo osoba omezená ve svéprávnosti v postavení plátce poplatku, poplatková povinnost na zákonného zástupce nebo opatrovníka nepřechází.

8. Zavedení poplatku (§ 14 ZMP)

V § 14 odst. 1 písm. c) zákona o místních poplatcích byla zavedena výjimka z povinnosti uvádět v obecně závazné vyhlášce splatnost poplatku, a to v případě místního poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci, stanoveného na základě hmotnosti nebo objemu. Splatnost tohoto poplatku je vždy stanovena v rozhodnutí, kterým je poplatek správcem poplatku vyměřen, neboť poplatníkovi či plátcí poplatku nejsou známy informace o základu poplatku, potřebné ke stanovení jeho výše.

9. Ohlášení (§ 14a ZMP)

Zákon o místních poplatcích zavádí společný pojem „poplatkový subjekt“, který zahrnuje jak poplatníka, tak plátce poplatku. Souhrnný pojem poplatkový subjekt je využíván v těch procesních ustanoveních, z nichž mají plnit stejné povinnosti, nebo z nichž vznikají tatáž práva, oběma typům subjektů místních poplatků, přičemž tyto povinnosti plní jeden z nich, a to v závislosti na konstrukci jednotlivých místních poplatků. V případě místního poplatku z pobytu a místního poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci je poplatkovým subjektem plátce poplatku (§ 3f, § 10n ZMP), u ostatních místních poplatků je v postavení poplatkového subjektu poplatník.

10. Přejídné ustanovení

Pro poplatkové povinnosti u místních poplatků, jakož i pro práva a povinnosti s nimi související, vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se použijí příslušná ustanovení zákona o místních poplatcích ve znění účinném do 31. 12. 2023.

Jestliže poplatková povinnost vznikla do 31. 12. 2023 a poplatek nebyl zaplacen nebo odveden včas nebo ve správné výši, je správce poplatku povinen ho vyměřit platebním výměrem, popř. hromadným předpisným seznamem, i kdyby v době vyměřování místního poplatku byla částka již uhrazena, resp. i kdyby k vyměření poplatku (k vydání rozhodnutí) přistoupil až po 1. 1. 2024.

Jestliže poplatková povinnost vznikla od 1. 1. 2024, bude správce poplatku při vyměření poplatku postupovat podle nové právní úpravy. U poplatků, jejichž poplatkovým obdobím je kalendářní rok, se podle nové právní úpravy bude postupovat poprvé za poplatkové období kalendářního roku 2024. U jednorázových poplatků bude pro použití nové právní úpravy rozhodující okamžik, kdy nastala konkrétní skutečnost, která založila vznik poplatkové povinnosti.

V § 11a zákona o místních poplatcích bylo poplatkovému subjektu nově umožněno požádat správce poplatku o vyměření poplatku rozhodnutím. Podle tohoto ustanovení bude správce poplatku postupovat v případě, že poplatkový subjekt podá žádost nejdříve dne 1. 1. 2024, neboť přechodné ustanovení neobsahuje speciální pravidlo pro určení jiného okamžiku započetí aplikace uvedeného ustanovení. V takovém případě bude poplatková povinnost poplatkovému subjektu vyměřena rozhodnutím.

Přílohy:

Vzor 1 – Dodatečný platební výměr

Vzor 2 – Výzva k odstranění pochybností

Vzor 3 – Platební výměr (vyměření na žádost)

Vzor 4 – Rozhodnutí o zastavení řízení (vyměření na žádost, uplynutí lhůty)

Vzor 5 – Rozhodnutí o zastavení řízení (vyměření na žádost, dřívější vyměření rozhodnutím)